

MOKINIO, BESIMOKANČIO ŽEMĖS ŪKIO DARBUOTOJO SPECIALYBĖS, SAUGOS IR SVEIKATOS INSTRUKCIJA NR. 2-33

I. BENDRI REIKALAVIMAI

1. Vykdyti Marijampolės PRC darbo tvarkos taisyklių, nustatyto darbo ir poilsio laiko reikalavimus, ilsėtis, valgyti ir rūkyti tam tikslui skirtose vietose, dirbti tik tą darbą, kurį paveda profesijos mokytojas, ir tik tada, kai yra žinomi saugūs jo atlikimo būdai.
2. Praktinių užsiėmimų metu būti dėmesingam, atidžiam, atsargiam, nesikalbėti su pašaliniais ir netrukdyti dirbti kitiems.
3. Palaikyti tvarką darbo vietoje.
4. Darbo vietoje neturi būti pašalinių žmonių.
5. Mokinys privalo dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis
6. Mokiniui draudžiama dirbti su įrengimais, įrankiais, jei jis nėra apmokytas neinstrukuotas, kaip reikia saugiai dirbti šiais įrankiais ir įrengimais.
7. Praktinių užsiėmimų metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, stebėti praėjimų saugumą.
8. Draudžiama be profesijos mokytojo žinios patikėti darbo priemones kitam asmeniui, savavališkai atlikinėti darbus nesusijusius su užduoties vykdymu. Pasišalinti iš darbo vietos galima tik gavus profesijos mokytojo leidimą.

II. PROFESINĖS RIZIKOS VEIKSNIAI. SAUGOS PRIEMONĖS NUO JŲ POVEIKIO

9. Darbuotojui pavojingi, kenksmingi rizikos veiksniai darbo vietoje, apsaugos priemonės nuo jų poveikio:
 - 9.1. elektros srovės poveikis – galimos traumos, širdies darbo sutrikimas, mirtis. Neliesti plikomis rankomis neizoliuotų srovinių elektros įrangos dalių, pačiam neremontuoti elektrinių įrankių, kirtiklių, jungiklių, kištukinių lizdų, nekeisti saugiklių;
 - 9.2. besisukančios ar kitaip judančios neuždengtos mechanizmų ir įrengimų dalys – galimos traumos: neliesti rankomis besisukančių ar kitaip judančių dirbančio įrenginio dalių, kurių negalima uždengti apsaugomis, skydais; nedėvėti darbo rūbų palaidais skvernais, atsegtomis rankovėmis, nenešioti raiščių, grandinėlių;
 - 9.3. triukšmas - neigiamas poveikis klausos organams, visam organizmui. Bendras triukšmo lygis darbo vietoje neturi viršyti 80 dBA. Jei šis lygis viršytas, esant galimybei pasitraukti iš triukšmingos zonos, išjungti triukšmo šaltinį. Jei to atlikti neįmanoma, būtina dėvėti apsaugines ausines, ausų kištukus (antifonus);
 - 9.4. vibracija – neigiamas poveikis visam organizmui, nuovargis. Jei negalima pašalinti vibracijos šaltinio ar sumažinti jos dydį, darbo metu daryti pertraukas, kurių metu pasivaikščioti,

pasimankštinti;

9.5. įrengimų ir įrankių eksploatavimo taisyklių nesilaikymas – galimos traumos. Nuolat tikrinti įrankių ir įrengimų techninę būklę, tvarkingumą, nedirbti su netvarkingais įrankiais ir įrengimais, juos naudoti pagal paskirtį ir laikantis jų eksploatavimo taisyklių reikalavimų;

9.6. dulkės (organinės ir neorganinės kilmės) – neigiamas poveikis organizmui, galimos alerginės ir profesinės ligos. Jeigu dulkių kiekis ore viršija leistiną normą ir dulkėtumo negalima sumažinti, reikia dėvėti tinkamai priderintą respiratorių;

9.7. krentantys daiktai – galimi galvos, kojų pėdų sužalojimai. Daiktus, įrankius, medžiagas darbo vietoje sudėti taip, kad jie negalėtų nukristi; nestovėti po keliamu krovinium;

9.8. nepakankamas darbo vietos apšvietimas – didėja akių nuovargis, regos susilpnėjimas, galimos darbo klaidos. Jeigu bendras apšvietumas yra nepakankamas būtina didinti šviestuvų kiekį ar papildomai naudoti kilnojamus šviestuvus;

9.9. paslydimas, pargriuvimas – galimos įvairaus sunkumo traumos: kaulų lūžiai, raumenų sistemos sužalojimai. Darbo vietoje grindų dangos turi būti sausos, lygios, nuolat valomos;

9.10. fizinė perkrova – galimos traumos, raumenų patempimai. Nekelti vienam daiktų (ruošinių, dėžių, įrenginių), viršijančių leistiną krovinio kėlimo normą. Jeigu nėra galimybių tai atlikti dviems, būtina naudotis kėlimo įrenginiais;

9.11. skersvėjis, drėgmė – sąnarių ir peršalimo ligos;

9.12. nepalankios meteorologinės sąlygos – dirbant lauke įvertinti meteorologines sąlygas, apsirengti tinkamas šioms sąlygoms darbo rūbus, avalynę, esant audrai, perkūnijai, plikšalai, lietui darbus lauke nutraukti;

9.13. cheminių medžiagų garų (patekimas ant odos, į akis, kvėpavimo takus) poveikis – galimi akių gleivinės nudegimai, neigiamas poveikis kvėpavimo takams: dirbti reikia veikiant ištraukiamajai ventiliacijai, jei šių priemonių nepakanka ar jų dėl objektyvių aplinkybių nėra, reikia dėvėti tinkamai parinktą respiratorių, apsauginius akinius.

10. **Ženklaai darbo vietoje.** Mokinys turi žinoti įmonėje, darbo vietoje (objektuose) esančius saugos ir sveikatos apsaugos ženklus bei vykdyti tai, ką tie ženklai nurodo.

Simbolis	Reikšmė	Simbolis	Reikšmė
ĮSPĖJAMIEJI ŽENKLAI			
	Bendrasis įspėjamasis ženklas		Įspėjimas. Elektros srovės poveikis
	Įspėjimas. Judančios mašinos dalys		Įspėjimas. Pavojus prispausti
	Įspėjimas. Krentantys daiktai		Įspėjimas. Pavojus nukirsti pirštus
	Įspėjimas. Galima susižeisti galvą		Įspėjimas. Karšti paviršiai
	Įspėjimas. Slidus paviršius		Įspėjimas. Pavojus įkristi

	Įspėjimas. Kenksminga arba dirginanti medžiaga			Įspėjimas. Degi medžiaga
ĮPAREIGOJAMIEJI ŽENKLAI				
	Bendrasis privalomasis veiksmas			Skaityti gamintojo pateiktą įrenginio eksploatavimo instrukciją, aprašymą
	Būtina vilkėti apsauginius drabužius			Būtina avėti apsauginius batus
	Būtina naudoti apsauginius akinius			Būtina mūvėti apsaugines pirštines
	Būtina dėvėti apsauginį šalmą			Būtina dėvėti kepuraitę
DRAUDŽIAMIEJI ŽENKLAI				
	Bendrasis draudžiamasis ženklas			Eiti pašaliniais asmenims draudžiama
	Draudžiama naudoti ugnį, atvirą šviesos šaltinį			Draudžiama rūkyti
INFORMACINIAI ŽENKLAI				
	Rinkimosi vieta			Rūkymo vieta
	Pirmoji pagalba			Skubios pagalbos telefonas
	Evakuacinis išėjimas tiesiai			Avarinis išėjimas
 	Evakuacinis išėjimas į kairę		 	Evakuacinis išėjimas į dešinę
	Gesintuvas			Gaisrinės žarnos ritinys
	Gaisrinis hidrantas			Gaisro aliarmo skelbimo vieta

IŠPĖJAMASIS ŽENKLAS - ŽENKLAS AR UŽRAŠAS, KURIS IŠPĖJA APIE GALIMĄ PAVOJŲ AR RIZIKĄ, NAUDOJANT CHEMINES MEDŽIAGAS					
Senas simbolis	Reikšmė		Naujas simbolis	Reikšmė	Priedas
	T+ Labai nuodingas	➔		Ūmus toksiškumas	Pavojus
	T Nuodingas	➔		Pasižymi mutageniniu, toksiniu ir jautrinančiu poveikiu	Pavojus / dėmesio
	Xn Kenkia sveikatai	➔		Pasižymi dirginančiu, jautrinančiu ir toksiniu poveikiu	Pavojus / Dėmesio
	Dirgina				
Senas simbolis	Reikšmė		Naujas simbolis	Reikšmė	Priedas
	C Ėsdina	➔		Korozinės medžiagos	Pavojus
	E Gali sprogti	➔		Sprogios medžiagos	Pavojus / dėmesio
	F+ Labai degus	➔		Degios medžiagos	Pavojus / dėmesio
	F Lengvai užsiliepsnoja	➔		Degios medžiagos	Pavojus / dėmesio
	O Sukelia gaisrą	➔		Oksiduojančios medžiagos	Pavojus
	N Pavojingas aplinkai	➔		Keliančios pavojų aplinkai medžiagos	Dėmesio

11. Įvertinus rizikos veiksnius ir vadovaudamasis nustatytais normomis mokinys privalo naudotis asmeninėmis apsaugos priemonėmis:

11.1. akims apsaugoti;

11.2. klausos apsaugines priemones;

11.3. apsauginiais darbo drabužiais.

11.4. kojoms ir pėdoms apsaugoti;

12. Mokinys privalo:

12.1. dirbti su asmeninėmis apsaugos priemonėmis;

12.2. rūpestingai prižiūrėti ir naudoti pagal paskirtį asmenines apsaugos priemones;

12.3. laiku pranešti profesijos mokytojui apie jų nusidėvėjimą, užteršimą, netinkamumą naudoti ir apie tai, kad baigiasi jų naudojimo terminas;

13. Gauti profesijos mokytojo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais.

14. Apsirengti tvarkingus ir tinkamo dydžio darbo drabužius, užsisagstyti juos, apsiauti darbo avalynę, patikrinti asmenines apsaugos priemones ir naudoti jas pagal paskirtį. Draudžiama dirbti su suplyšusiais, atsilapojusiais, netvarkingais darbo drabužiais.

15. Atidžiai apžiūrėti savo darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti dirbti, įsitikinti, ar grindys sausos, neslidžios, neužkrautos vaikščioti skirtos vietos, vizualiai patikrinti ar pakankamas vietinis apšvietimas.

16. **MOKINIO VEIKSMAI PRIEŠ DARBO PRADŽIĄ.** Gauti profesijos mokytojo užduotį, susipažinti su darbų vykdymo tvarka ir saugiais darbo metodais.

17. Apsirengti tvarkingus ir tinkamo dydžio darbo drabužius, užsisagstyti juos, apsiauti darbo avalynę. Draudžiama dirbti su suplyšusiais, be sagų darbo drabužiais.

18. Apžiūrėti darbo vietą, pašalinti nereikalingus daiktus, galinčius trukdyti darbui. Patikrinti, ar tvarkingi įrenginiai, prietaisai, inventoriūs, kuriais bus dirbama darbo metu.

19. Apžiūrėti išorinį elektros instaliacijos tvarkingumą (neturi būti mechaniškai neapsaugotų laidų arba kabelių, ar tvarkingos įvadų pajungimo apsaugos bei avariniai išjungikliai, ar pakankamas darbo vietos apšvietimas ir t.t.).

20. Kilnojamam apšvietimui naudojama ne aukštesnės kaip 50 V įtampos kilnojama lempa su gaubtu.

21. Patikrinti ir apžiūrėti savo darbo įrankius, kad jie būtų techniškai tvarkingi ir saugūs dirbti.

22. Pakrovimo-iškrovimo darbams skirtos aikštelės turi būti išlygintos, pašalinti daiktai, galintys trukdyti darbui.

23. Pastebėjus bet kokį gedimą, ar keliantį pavojų veiksnį, informuoti profesijos

mokytoją. Darbo nepraradėti, kol nebus pašalinti visi trūkumai.

24. **Darbuotojo veiksmai darbo metu.** Naudojamus įrenginius, paleisti, dirbti jais ar išjungti leidžiama tik vadovaujantis įrenginių eksploatavimo instrukcijomis.

25. Darbo metu darbo vietose neturi būti nereikalingų daiktų.

26. Dirbant su dulketomis medžiagomis akių apsaugai naudoti apsauginius akinius, kvėpavimui apsaugoti – respiratorių, dujokaukę.

27. **Dirbant lauko darbus:**

28. užlipti ir nulipti nuo savaeigio ar prikabinamo mechanizmo galima tik jam sustojus;

29. draudžiama dirbti su beicuota sėkla be apsaugos priemonių – respiratoriaus, guminių pirštinių;

29.1. sėjant mineralines trąšas ir beicuotus grūdus, laikyti sėkladėžių dangčius laikyti atidarytus;

30. važiuojant agregatui draudžiama į sėjamašias pilti sėklas, taip pat negalima sėdėti ant sėkladėžių;

31. draudžiama valyti akėčių virbalus ir kitus darbo įtaisus rankomis. Tam reikia naudoti metalinius virbus, kurių vienas galas užlenktas;

31.1. draudžiama laikyti akėčias virbalais į viršų.

32. **Atliekant statybos ir remonto darbus:** dirbti tik nuo tokių paaukštinimo priemonių, kurioms užtikrintas pakankamas stiprumas, pastovumas;

32.1. nuo pristatomų kopėčių galima vykdyti tik smulkius darbus, naudojantis apsauginiu diržu. Visi darbai, kurie dirbami virš 1,3 m ir aukščiau, turi būti vykdomi naudojantis apsauginiais diržais;

32.2. paaukštinimo priemonės statyti ant tvirto pagrindo.

33. Atliekant dažymo darbus:

33.1. atliekant išorės darbus, nesant galimybės įrengti darbo pakloto ir aptvėrimų, darbai aukštyje nuo įvairių neaptvertų konstrukcijų, prie neaptvertų angų, esant darbo vietai aukštyje 1,3 m ir aukščiau, turi būti vykdomi naudojantis apsauginiais diržais;

33.2. dažant arti praeinančių elektros laidų, juos reikia apsaugoti arba išjungti įtampą. Negalima savavališkai atlikti elektros įrangos darbų, juos turi atlikti kvalifikuoti specialistai – elektrikai;

33.3. dažymo medžiagas laikyti tvarkingoje taroje, darbo metu pastatyti taip, kad neapvirštų, neišsipiltų;

33.4. dažų skiediklius laikyti uždaroje talpose. Dirbant su lakiais dažais, tirpikliais, skiedikliais (lakais, acetonu, Vait spiritu) kvėpavimo takų apsaugai naudoti respiratorių, akių – apsauginius akinius;

33.5. dažant purškimo būdu, draudžiama veikiančią purškimo įrangą nukreipti į žmones;

33.6. plaunant dažymo įrankius reikia dėvėti gumines pirštines;

33.7. draudžiama patalpas džiovininti žarijų krosnelėmis, liepsnosvaidžiais ir kuro degimo produktais arba kuro degimo produktų ir oro mišiniu. Draudžiama džiovinamoje patalpoje žmonėms būti ilgiau kaip 3 valandas.

34. Atliekant dailidžių darbus:

34.1. neatitraukti dėmesio nuo darbo ir neužsiminėti pašaliniais darbais;

34.2. įrankiai (dildės, kaltai, brūžikliai ir pan.) turi būti su rankenomis; su įrankiais be rankenų dirbti draudžiama;

34.3. rankinių dailidės įrankių rankenos turi būti pagamintos iš kieto ir valkaus medžio

(sedulos, buko, skroblo arba beržo), lygiai apdailintos ir gerai pritvirtintos. Rankenų paviršius turi būti be išmušimų ir nuskilimų;

34.4. kirvių ir plaktukų kotai turi būti ovalinės formos, pastorintu laisvuju galu, o į plonesnį galą įkaltas šerpetotas pleištas. Įvairių rūšių kaltų, dildžių mediniai kotai turi būti sutvirtinti metaliniais žiedais;

34.5. jei įrankiai yra su geležte trinkelėje, svarbu ją teisingai nustatyti. Kad pleištas stipriai prispaustų prie geležtės, jį reikia gerai įkalti. Išmušant ir nustatant oblių bei kitų panašių įrankių geležtes, negalima prilaikyti jų kairiosios rankos nykščiu;

34.6. galima dirbti tik gerai ir tinkamai pagalastu įrankiu. Negalima dėti įrankių ašmenimis į viršų. Prieš galandant įrankius reikia patikrinti, ar galastuvo skritulyje nėra įtrūkimų. Galastuvas turi būti prijungtas prie ištraukiamosios ventiliacinės sistemos, su saugos gaubtu ir atramėle;

34.7. įrankiams laikyti ir nešiotis reikia naudoti krepšį arba dėžutę (kai kuriems įrankiams patartina turėti futliarus);

34.8. rankiniu būdu pjaunamą medžiagą reikia padėti ant tvirtos atramos. Negalima pjauti padėjus ją ant kelių, ant atsitiktinių nepatikimų atramų. Pjaustomoji medžiaga turi būti stipriai įtvirtinta;

34.9. negalima laikyti piršto arba rankos prie prapjovos, norint kad pjūklas pjautų lygiai;

34.10. kai dirbama su kirviu, ruošinys, iš kurio atkertama, turi būti pritvirtintas prie padėklo; jei kertama ruošinį apžergus, koją iš atkertamojo paviršiaus pusės reikia laikyti kiek galima toliau;

34.11. apdorojant detales kalnu kalną reikia nukreipti į priekį, o ne į save. Negalima apdorojamos detalės prilaikyti ranka kalto ašmenų slinkimo pusėje, taip pat drožti medžiagą jos neatrėmus ar neįtvirtinus;

34.12. prieš gręžiant būtina patikrinti, ar grąžtas laikiklyje laikosi stipriai;

34.13. per darbo pertraukas negalima palikti įrankių darbinėje padėtyje. Jie padedami taip, kad pjaunančioji dalis nesiremtų į darbatalį;

34.14. tvarkyti, valyti, tepti, pernešti į kitą vietą elektrines mašinas - pjūklus, oblius, šlifavimo mašinas ir pan. galima tik jas išjungus iš elektros tinklo ir visiškai sustojus suktis jų dalims.

35. Prižiūrint žaliuosius plotus:

35.1. žaliųjų plotų priežiūrai naudojami kastuvai, dalgiai, kirviai, šakės bei kiti įrankiai turi būti neaplūžę, gerai įverti, jų kotai pagaminti iš minkštų medžių rūšies;

35.2. karštomis dienomis darbuotojui reikia dirbti anksti ryte ir vakare, dėvint galvos apdangalą;

35.3. kirvis krūmams kirsti turi būti ne per sunkus, gerai užmautas ant koto ir užpleišytas. Atstumas tarp dviejų darbuotojų turi būti ne mažesnis kaip 10 metrų;

35.4. darbo zonoje pastebėjus nutrūkusį elektros laidą, pasišalinti iš tos vietos ir apie tai pranešti tiesioginiam vadovui;

35.5. perkūnijos metu draudžiama stovėti po medžiais ar šalia kitų aukštų daiktų, statinių;

35.6. jei įrankiai vežami dviračiu, jie turi būti patikimai pritvirtinti, netrukdyti vairuoti, neišsikišti daugiau nei leidžia eismo taisyklės. Dviratis turi būti tvarkingas, su atšvaitais ar žibintu;

35.7. jei pjaunami/kertami aukšti medeliai, aplink neturi būti žmonių mažiausiai dvigubo medžių aukščio atstumu;

35.8. pernešant šakas, iškirstus krūmokšnius, juos reikia laikyti taip, kad būtų matomas

kelias. Nešant ar renkant šakas, kirvio nelaikyti rankose ar užkišus už diržo.

36. Darbininkui draudžiama:

36.1. savarankiškai šalinti elektros instaliacijos ir elektros prietaisų gedimus;

36.2. būti arti dirbančių agregatų;

36.3. dirbant agregatams būti jų posūkio zonoje;

36.4. rūkyti šalia kuro talpų ar kitų lengvai užsidegančių medžiagų;

36.5. darbo metu užsiimti pašaliniais darbais.

37. Įrankius ir prietaisus laikyti tik jiems skirtose vietose, kad nenukristų. Be reikalo nemojuti įrankiais, ypač aštriais ar smailiais. Saugoti save ir aplinkinius.

38. Apsaugos nuo elektros reikalavimai:

38.1. nesiliesti vienu metu prie įžemintų dalių (vamzdžių ir pan.) ir elektros įrenginių metalinių dalių, kad, esant pažeistai izoliacijai ir šioms dalims turint elektros įtampą, nesusidarytų grandinė tekėti elektros srovei per žmogaus kūną; panaudojus elektros įrankį, prietaisą ar įrenginį, tuoj pat išjungti;

38.2. pastebėjus elektros instaliacijos pažeidimus, nedelsiant nutraukti darbą ir pranešti apie tai tiesioginiam vadovui;

38.3. neremontuoti pačiam sugedusio elektros įrenginio, laidų, kištuko, kištukinio lizdo. Tai atlikti privalo darbininkas, turintis reikiamą elektrotechninę kvalifikaciją.

39. Leidžiama nepavojinga vienkartinė keliamo ir pernešamo krovinio masė kartu dirbant kitą darbą (iki dviejų kartų per valandą):

40. vyrams – 5-25 kg;

41. moterims – 3-16 kg.

42. Darbo metu užtikrinti švarą ir tvarką darbo vietoje, stebėti praėjimus, susidariusias atliekas pamainos pabaigoje, pašalinti į tam skirtą vietą.

MOKINIO VEIKSMAI, DIRBANT SU ŽEMĖS ŪKIO TECHNIKA, RUOŠIANČIA PAŠARUS

Reikšmingi pavojai:

42.1. Traiškymo ar prispaudimo pavojus, užkliuvus ar patekus po judančiais traktoriais ar žolės pjovimo bei tvarkymo agregatais – šienapjovėmis, žolės smulkintuvais, vartytuvais, presais ar žolės ritinių krautuvais ir pan.;

42.2. Pjovimo, įpainiojimo ir traiškymo pavojus, patekus ar prisilietus prie neapsaugotų agregatų darbinų dalių – dalgių, žolės griebtuvų, žolės vartytuvų grėblių ir pan., besisukančių pavaros ar agregatų elementų – kardaninio veleno, diržinių, grandininių bei krumpliaratinių jungčių ar kitų besisukančių dalių ar elementų;

42.3. Pavojus susižaloti ar būti įtrauktam valant užstrigusius ar užkimštus žolės pjovimo agregatus;

42.4. Pavojus susižaloti laukuose remontuojant sugedusius traktorius ar prikabinamus agregatus;

42.5. Kritimo iš aukščio pavojus, lipant ar važiuojant priekabose bei kitose žemės ūkio mašinose, o taip pat kraunant į transporto priemones šieną ar šiaudus;

42.6. Sunkių šieno bei šiaudų ritinių ar ryšulių kritimo iš aukščio pavojus juos kraunant ar vežant;

42.7. Šieno bei šiaudų ritiniais prispaudimo pavojus, kai jie gali nuriedėti nuo kūgio juos kraunant ar išyrant nestabiliai sukrautam kūgiui;

42.8. Gaisro pavojus užsidegti šiaudams ar šienai daržinėse, į vidų įvažiuavus transporto priemonei ar nuo įnešto atviro liepsnos šaltinio.

Taikytinos atsargumo priemonės

43. Būtina užtikrinti, kad pavojingoje žemės ūkio technikos darbo zonoje nebūtų pašalinių asmenų, o prieš pradėdant darbą ar pavojingai manevruojant ir kai netoliese yra žmonių, turi būti duodamas garsinis signalas.

44. Traktorininkui draudžiama pasišalinti nuo traktoriaus su užvestu varikliu. Privaloma imtis visų priemonių, kad palikta mašina savaime nepajudėtų iš vietos.

45. Žemės ūkio technikos ir agregatų pavaros, jungtys bei besisukančios dalys turi būti apsaugotos apsaugomis, kaip numatyta gamintojo. Dirbti žemės ūkio technika su nuimtomis apsaugomis draudžiama.

46. Esant įjungtai pavarai draudžiama valyti užstrigusius ar užsikimšusius žolės pjovimo ar apdorojimo agregatus. Ten kur įmanoma, valymo darbams turėtų būti naudojama ir pagalbinė įranga, pvz. specialūs kabliai žolei išpešti.

47. Žemės ūkio technikos remonto darbai turi būti organizuoti taip, kad sugedusi technika būtų remontuojama ne lauke, bet dirbtuvėse, arba tai turėtų daryti speciali reikiamomis techninėmis priemonėmis aprūpinta remonto brigada.

48. Atliekant profilaktinius variklinės žemės ūkio technikos patikrinimus, reguliavimą ar smulkų remontą varikliai bei pavaros turi būti išjungiami.

49. Draudžiama patikėti traktorių ar kitą mašiną bei agregatą kitiems asmenims, kurie neapmokyti ir neįgalioti juos valdyti; nepalikite įrenginio su užvedimo rakteliu spyneleje.

50. Prieš veždami ar vilkdami prikabinamus žemės ūkio agregatus, juos tinkamai parenkite transportavimui ir patikimai įtvirtinkite jų dalis, kaip numatyta gamintojo;

51. Vežti žmones krovininėse priekabose draudžiama.

52. Vykdamas krovos darbus įlipimui ir išlipimui iš priekabos turi būti naudojamos paaukštinimo priemonės – užkabinamos kopėčios ar platformos.

53. Šokinėti iš priekabų draudžiama. Jeigu krovos metu (esant žmonėms priekaboje) būtina pavažiuoti, turi būti pajudama lėtai, o prieš pajudant perspėjama garsiniu signalu.

54. Vieta šiaudų ritinių kūgiams turi būti parenkama tokia, kad apatinės rietuvės ritiniai gulėtų stabiliai ir neriedėtų arba jie turi būti paremti.

55. Transporto priemonių, kurios veža šiaudus ar šieną į daržines, išmetimo vamzdžiai turi būti įrengti su kibirkščių gesintuvais.

56. Rūkyti ar naudoti atvirą ugnį daržinėse draudžiama. Prie įvažiavimo į daržines turi būti pakabinti apie gaisro pavojų perspėjantys ir rūkyti bei atvirą liepsną naudoti draudžiantys saugos ir sveikatos apsaugos ženklai.

MOKINIO VEIKSMAI, DIRBANT SU ŽEMĖS ŪKIO TECHNIKA, NUIMANČIA DERLIŲ

Reikšmingi pavojai:

57. Įpainiojimo ir traiškymo pavojus valant užstrigusius derliaus nuėmimo kombainų rinktuvų pjovimo agregatus.

58. Įpainiojimo ir traiškymo pavojus prisilietus prie kombainų judančių pavaros ar agregatų dalių.

59. Traiškymo pavojus valant javų kombaino grūdų bunkerio iškrovimo sraigę.

60. Gaisro pavojus nuo įkaitusių dulkėtų javų kombaino dalių užsidegimo.

61. Kritimo iš aukščio ir patekimo po ratais pavojus lipant iš judančių kombainų.

62. Susižeidimo pavojus, kai dirbama bulvių kasimo ar kituose derliaus nuėmimo kombainuose.

63. Sužeidimo pavojus būnant arti judančių derliaus nuėmimo kombainų ar derliaus gabenimo transporto priemonių.

64. Apvirtimo pavojus važiuojant šlaitais arba arti griovių.

65. Peršalimo ar susirgimo pavojus derliaus nuėmimo metu dėl nepalankių oro sąlygų (žema temperatūra, lietus, purvas).

Taikytinos atsargos priemonės:

66. Darbo metu laikykitės saugaus atstumo nuo kombaino lenktuvų, pjovimo agregato, sraigtų, perdavimo būgnų, transporterių ir pan., kurie pagal savo paskirtį negali būti uždengti apsauginiais gaubtais. Reikia pasirūpinti, kad šalia dirbančių kombainų ar agregatų nebūtų pašalinių asmenų.

67. Valydami užstrigusius pjovimo, transportavimo agregatus ar sraigtus arba vykdydami jų remontą, techninį aptarnavimą bei reguliavimą, visada išjunkite pavarą ir variklį.

68. Derliaus nuėmimo agregatams pajungti naudojami kardaniniai velenai turi būti su apsauginiais gaubtais. Būtina periodiškai valyti ir tikrinti ar apsauginis gaubtas neužstrigęs ir sukantis velenui jis nesisuka kartu su juo. Velkant ar pervežant agregatus būtina imtis priemonių, kad jų kardaninis velenas nesivilkėtų žeme, neužsiterštų ir neužstrigtų.

69. Visi kombainų bei kitų derliaus nuėmimo agregatų gamintojo numatyti judančių dalių apsauginiai gaubtai turi būti savo vietoje. Dirbti su nuimtais apsauginiais gaubtais draudžiama.

70. Įlipti ar išlipti iš judančio kombaino ar kito mobilaus agregato draudžiama. Vežti juose kitus asmenis, jeigu jiems nenumatytos vietos, draudžiama.

71. Kai šakniavaisių derliaus nuėmimo kombainuose ar agregatuose jiems judant dirba žmonės, turi būti imtasi visų atsargos priemonių, kad darbuotojai neiškristų ar neparkristų. Jų darbo vietos turi būti apsaugotos aptvarais, įlipimo/išlipimo varteliai turi būti tvarkingi ir darbo metu visada užfiksuoti. Turi būti laikomasi gamintojo numatytų rekomendacijų, darbo tvarkos, judėjimo greičio bei sutartinių įspėjamųjų signalų.

72. Įkaistančios javų kombainų dalys turi būti periodiškai valomos nuo dulkių, kad kombainas neužsidegtų. Kombainai turi būti aprūpinti priešgaisrinėmis apsaugos priemonėmis.

73. Dirbant javų kombainui ar pilant grūdus ir esant įjungtam varikliui, draudžiama atidaryti ir lipti į javų bunkerį ar valyti javų likučius prie sraigto.

74. Dirbant kalvotose vietose, reikia pasirinkti saugią judėjimo kryptį ir geriau važiuoti į įkalnę arba nuokalnę, bet ne aplink šlaitu. Važiuojant ir manevruojant šalia griovių ar stačių šlaitų, reikia laikytis saugaus atstumo, kad kombainas nepakibtų ant jų krašto ir neapvirštų.

75. Esant nepalankioms oro sąlygoms, darbuotojai turi būti aprūpinti jas atitinkančiais darbo ir apsauginiais drabužiais.

MOKINIO VEIKSMAI AVARINIAIS (YPATINGAIS) ATVEJAIS

76. Būtina nutraukti darbą, sustabdyti naudojamus mechanizmus, jei susidarė sąlygos nelaimingam atsitikimui, avarijai, gaisrui ir pranešti profesijos mokytojui. Pastebėjus kitų įrengimų gedimus pranešti profesijos mokytojui šiais atvejais:

76.1. pajutus svylančių laidų kvapą;

76.2. nutrūkus elektros energijos tiekimui;

76.3. pajutus elektros srovės poveikį;

76.4. įvykus nelaimingam atsitikimui ar avarijai, kilus gaisrui.

77. Kilus gaisrui:

77.1. apžiūrėti pažeistą zoną;

77.2. elgtis ramiai, nesutrikti, realiai įvertinti susidariusią situaciją;

77.3. prireikus iškviešti pagalbos tarnybas: bendruoju pagalbos telefonu – 112;

77.4. iškviešti ugniagesius gelbėtojus;

77.5. evakuoti žmones;

77.6. gaisrą gesinti turimomis pirminėmis gaisro gesinimo priemonėmis;

77.7. informuoti profesijos mokytoją.

78. Įvykus elektros įrenginių pažeidimams arba avarijai, darbuotojai privalo imtis priemonių, kad nesusidarytų pavojus žmonių gyvybei, gaisrui kilti ir įrenginių sugadinimui, nedelsiant pranešti tiesioginiam vadovui.

MOKINIO VEIKSMAI BAIGUS DARBĄ

79. Išjungti naudotus įrengimus, mechanizmus prisilaikant jų eksploatacijos instrukcijos reikalavimų.

80. Sutvarkyti darbo vietą.

81. Darbo metu naudotus įrankius sudėti į jiems skirtas vietas.

82. Atliekas pašalinti į tam tikslui skirtas vietas.

83. Informuoti profesijos mokytoją apie darbo metu pastebėtus trūkumus, turėjusius įtakos saugiam pavesto darbo atlikimui.

Instrukciją parengė: Darbų ir civilinės saugos inžinierius

V. Naruševičius